

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

88. An qui vendunt fructus meliores pretio maiori, deteriores pretio taxato, peccent, & teneantur ad restitutionem? Et aliqua alia notatur quoad peccatum mortale tam venditorum, quam emptorum in ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76413)

el precio en confuso à la voluntad y arbitrio de los mercaderes, porque cada vno es amigo de su interes, y subiran muy cõtra razon el precio, si en su mano se dexa assi que es justo, y se gastan, se valuen por la Republica, las de mas se dexen al sucesso del tiempo. Ita ille.

7. Ex quibus elucefcit magis veritas supradictorum. Limitanda tamen est nostra sententia tempore necessitatis, & penuria. Nam propter penuriam aliquarum rerum venalium, vel quæ extra regnum in civitatem alportantur, vt venditores exponant, & alportent dictas merceres venales, in tali casu deberet magistratus relinquere arbitrio vendentium pretium supradictarum mercium, nisi dicas cum Bobadilla *vbi supra* n. 65, in tali casu, præsertim penuria, deferendum esse pretium à Magistrato, & ego ait ipse [siempre halle por buen remedio, y goietero faltando prouision de alguna cosa por culpa de los tiempos, y sin malicia, ò dolo de los dueños, y vendedores, ubi el precio della, porque luego cessa la falta, y se sigue en abundancia, conforme el refran, que dize Mercaderia cara de baxo del agua mana.] Ita ille, sed satis dictum sit circa præsentem quæst.

RESOL. LXXXVIII.

An qui vendunt fructus meliores pretio maiori, deterioris pretio taxato, peccent, & teneantur ad restitutionem? Et aliqua alia notantur quoad peccatum mortale iam venditorum, quam emptorum in supradicto casu. Ex p. 1. tr. 8. Ref. 35.

§. 1. Respondeo affirmatiuè cum Filliucio *tom. 2. tract. 35. c. 4. n. 88.* vbi ita ait: [Si pretium taxatum sit pro fructibus, & pomis, in singulas libras; venditores autem separent fructus meliores à deterioribus; & deteriores vendant pretio taxato, meliores vero occultè pretio maiori; peccant, & obligantur ad restitutionem.] Respondeo affirmatiuè: quia pretium taxatum est pro vtriusque permixtım. Idem dicit de carnis, piscibus, & aliis huiusmodi: hoc enim ipso, quod est taxatum pretium, intelligitur comprehendere res eiusdem speciei, etiamsi sit modicus excessus in bonitate, vel deterioritate. Ita Filliucius & Fernandez *in instr. Confessar. p. 3. c. 22. n. 4.* & alij.

2. Sed Homobonus *in exam. Eccles. p. 1. tract. 7. c. 17. q. 180.* & Molfesius videtur excusare dictos venditores *in sum. to. 2. tr. 12. c. 5. n. 89.* vbi ita asserit: [Si emptor vellet carnem electam, possent macellarij aliquid plus vltra taxam recipere ratione laboris, aut damni, quod in residuo carnis sustinent ex venditione carnis electæ: quia alia minus valet. Et idè est quoad eos, qui fructus vendunt: nam eadem est ratio.] Ita ille. Possent etiam dicti venditores vltra iustum pretium aliquid exigere ratione gratitudinis, vt docet Rodriq. *in sum. tom. 4. c. 172. n. 1.* ita asserens: [Algunas vezes no pecan los vendedores, recibiendo mas del justo precio, si lo reciben, no come precio, si no por via de gratitud, con la qual les corresponden los cõpradores por la facilidad, y buena voluntad, que tienen los vendedores en las vender, porque aunque estan obligados à venderlas; esta facilidad y voluntad no cae de baxo de obligacion, y assi merecen, por via de gratitud alguna remuneracion.]

3. Sed hæc opinio Rodriquez esset vera, si illud plus liberaliter daretur, quod communiter non accidit; ab emptoribus enim tribuitur, quia iusto pretio obsonia illa non haberent. Opinionem verò Molfesij non approbo: nam macellarij residuum carnis non electæ vendunt etiam pretio currenti, & non minus, vt experientia docet, & Filliucius notauit: & si aliquando minus vendunt, est longè maior sine comparatione excessus pretij carnis electæ, quod iniuste percipiunt. Ergo, &c.

4. Sed hæc notanda sunt etiam duo in ordine ad em-

ptores: & primò, vt bene obseruat Megala *in 2. 2. lib. 2. c. 6. q. 3. n. 113.* caueant, ne ipse maioris pretij inducant macellarium, & alios venditores ad electionem carnis: nam, si inducerent illum spe notabilis excessus pretij, & ipse emptor peccaret mortaliter, quia induceret proximum ad transgressionem taxationis pro notabili quantitate, nisi forte ipse simpliciter peteret carnem electam, & macellarius spontè diceret, se nolle illam dare, nisi pretium excedat nam tunc emptor rem licitam peteret; & consentiendo transgressioni, redimeret vexationem suam, sibi que imputabit macellarij, si vendere non vult electam carnem, nisi cum excessu pretij, pro vt vsurario, & petente mutuam dicunt DD. Ita Megala, & Graffius *in suis dec. p. 1. lib. 2. c. 92. n. 21.* qui etiam *n. 22.* notat, peccare dictos emptores, si conueniant cum venditoribus, vt falsis peritijs, seu mendacijs decipiant eos, qui curam habent, ne obsonia carius vendantur, si ab eis inuenirentur: nam in tali casu peccabunt mortaliter ob notabile præiudicium Republicæ. Et hoc procedit, ait ille, etiamsi postea dictum peccatum non committatur.

5. Et tandem obserua cum Megala, *vbi supra*, quod nec à peccato excusantur macellarij, & illa vendentes, ob penam in edicto æstimatorio statutam: nam, illa non obstante, iniustitiam committunt circa pretium. Nec etiam excusatur, ait Graffius, propter læsionem paruum: quia ad plurimum emptores addere solent duos, vel tres quatinos: nam dicta rei paruitas non excusat, quando accipitur, vel fit intentione accipiendi notabilem quantitatem. Hæc omnia aduertant Confessarij: quia ita in praxi, vt plurimum, euenire solet. Sed ad maiora transeamus.

RESOL. LXXXIX.

Cum in hoc Regno Sicilia pretium, quo venduntur boues, sit à Regia pragmatice taxatum, quaritur modo; an Petrus, qui habet aliquos boues in bonitate excedentes alios, possit illos vendere vltra taxam dictæ pragmatice? Idem est dicendum de vino, tritico, & c. & de cæteris mercibus, quarum pretium fuerit à lege taxatum. Ex p. 1. tr. 8. Ref. 32.

§. 1. Secundum opinionem aliquorum, vt Ioannis de Salas *tract. de empr. & vend. dub. 12. n. 9.* respondendum est negatiuè. Et probatur hæc opinio: quia taxa potest, & vult, propter bonum commune, rebus valde inæqualibus idem pretium imponere: & oppositum esset ostium aperire in commune damnium violatione legis: multi enim dicerent, v. g. suum triticum, & suos boues esse notabiliter meliores alijs, qui communiter vendi solent. Ergo, &c.

2. Mihi tamen opinio affirmatiua visa est probabilior, & sæpè in praxi eam consului, nec defunt Authores pro hæc opinione firmada: nam illam sequuntur Lud. Molina *de instr. to. 2. disp. 364. n. 11.* & Reginald. *in sua praxi, to. 2. lib. 25. c. 16. sect. 3. n. 284.* Qui asserunt, quod est triticum, vel vinum, quod aliquis vendit, aliquantulo melius sit eo, quod venditur communiter; non idè licet, vendendo illud, taxam à lege definitam transgredi: nam modicum pro nihilo reputatur: sed propter notabilem excessum in bonitate licitum esset vendere vltra pretium à lege taxatum. Et probatur: quia, sicut vendens triticum in bonitate longè inferius, ac detertius tritico, quod communiter venditur, ed quod à vermibus sit corrosium, debet minuere pretium, quo communiter venditur triticum; ita quanto triticum in bonitate est longè melius, possunt venditores augere pretium quo communiter vendi solet: & idem iudicium est de cæteris mercibus, quarum pretium fuerit lege taxatum. Ex his respondendum est affirmatiuè ad superius quæsitum, cuius doctrina aufert Confessarijs multos scapulos.